

ΟΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΠΛΑΚΕΣ ΠΟΥ ΓΛΕΙΦΟΥΝ ΤΑ ΖΩΑ (ΠΛΑΚΕΣ ΛΕΙΞΕΩΣ)

Τι πρέπει να γνωρίζει κάθε κτηνοτρόφος, για να διαλέγει το πιο κατάλληλο είδος απ' αυτές για τα ζώα του και να έχει κέρδος από τα χρήματα που ξοδεύει.

Όπως έχει αποδειχτεί επιστημονικά αλλά και στην πράξη, η τοποθέτηση κτηνοτροφικών πλακών **ειδικής ποιότητας** στους στάβλους, ώστε τα γιδοπρόβατα και οι αγελάδες να γλείφουν από αυτές καθημερινά αρκετή ποσότητα, αποτελεί ένα πολύ πρακτικό και οικονομικό τρόπο για να συμπληρώνουμε τις ανάγκες τους στα άλατα του φωσφόρου, του ασβεστίου, του μαγνησίου και στα απαραίτητα ιχνοστοιχεία (μαγγάνιο, ψευδάργυρος, σίδηρος, κοβάλτιο, σελήνιο και ιώδιο).

Τα στοιχεία αυτά λείπουν συχνά από τον οργανισμό των παραγωγικών ζώων, όταν δεν τρέφονται με επαρκείς ποσότητες φυραμάτων. Αυτό έχει σαν συνέπεια να ελαττώνονται οι αποδόσεις σε γάλα και κρέας. Στα αμνοερίφια δε και στα μοσχάρια καθυστερεί σημαντικά η ανάπτυξη τους και προσβάλλονται συχνά από διάρροιες.

Η έλλειψη αυτή γίνεται φανερή με το σύμπτωμα της **αλλοτριοφαγίας**, οπότε τα ζώα γλείφουν τους τοίχους και τρώνε χώμα ή τρίχες και τα κόκαλα που βρίσκουν διασκορπισμένα στα λιβάδια.

Η αλλοτριοφαγία συνήθως δεν εμφανίζεται σε όλα τα ζώα ενός κοπαδιού αλλά σ' αυτά που είναι αποδοτικότερα σε γάλα ή βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο εγκυμοσύνης και γι' αυτό έχουν περισσότερες θρεπτικές ανάγκες.

Εμφανίζεται σπάνια και σε περιπτώσεις που τα ζώα ταΐζονται με φύραμα, οπότε μπορεί να οφείλεται σε ανεπαρκή ημερήσια δόση φυράματος ή στην ποιότητα αυτού.

Πολλοί κτηνοτρόφοι πιστεύουν λαθεμένα ότι η αλλοτριοφαγία οφείλεται στην έλλειψη μόνο του κοινού μαγειρικού αλατιού και γι' αυτό το δίνουν αυτούσιο ή ανακατεμένο με τους καρπούς στα ζώα. Άλλοι αγοράζουν «για ευκολία» τις κοινές αλατόπετρες (των 5 ή των 10 κιλών) που έχουν διάφορα χρώματα (κεραμιδί, λευκές, κίτρινες, γκριζές κ.λ.π.).

Οι πλάκες αυτές περιέχουν το κοινό μαγειρικό αλάτι σε ποσοστό μέχρι 95 τοις εκατό (%), και γι' αυτό και είναι πολύ σκληρές (πετρωμένες). Πε-

ριέχουν δε ελάχιστες ποσότητες από τα άλλα αναγκαία στοιχεία.

Αυτού του είδους οι πλάκες δεν σταματούν την αλλοτριοφαγία, ενώ το κόστος αγοράς τους είναι πολλαπλάσιο από την τιμή αγοράς του κοινού αλατιού.

Γι' αυτό κάθε κτηνοτρόφος πρέπει να γνωρίζει τις παρακάτω λεπτομέρειες που αναφέρονται στην ποιότητα και την χρησιμότητα των πολλών ειδών κτηνοτροφικών πλακών που προσφέρονται από το εμπόριο, **ώστε να αγοράζει τις πιο κατάλληλες για το κοπάδι του και να έχει κέρδος:**

- Να αγοράζει πλάκες που είναι συσκευασμένες πάντα σε χαρτοκιβώτια και ποτέ χύμα.
- **Να διαβάζει την ετικέτα κάθε χαρτοκιβωτίου, όπου αναγράφεται (υποχρεωτικά από την νομοθεσία) η περιεκτικότητα των πλακών στα βασικά μεταλλικά στοιχεία, δηλαδή πόσο τοις εκατό (%) περιέχουν καθαρό **φώσφορο, ασβέστιο, μαγνήσιο και αλάτι.****

Οι πλάκες καλής ποιότητας πρέπει να έχουν τουλάχιστον 3 έως 5 τοις εκατό καθαρό φώσφορο, 20 έως 25 τοις εκατό καθαρό ασβέστιο, 1 έως 2 τοις εκατό καθαρό μαγνήσιο και αλάτι μέχρι 25% το ανώτερο. Πρέπει ακόμη να είναι φτιαγμένες με μελάσσα (χρώματος καστανού) και μέτρια πετρωμένες.

Όταν έχουν την σύνθεση αυτή, τότε έχουν και την κατάλληλη αναλογία των ιχνοστοιχείων που αναφέραμε παραπάνω και χρειάζονται συμπληρωματικά τα παραγωγικά ζώα. Η ποσότητα των ιχνοστοιχείων αναγράφεται σε γραμμάρια (GR), ή σε χιλιοστά του γραμμαρίου (MG) γιατί οι απαιτήσεις των ζώων στα στοιχεία αυτά είναι πολύ μικρές.

- **Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στην περιεκτικότητα των πλακών σε αλάτι (χλωριούχο νάτριο). Στην ετικέτα συσκευασίας των αλατόπετρων δεν αναγράφεται πόσο τοις εκατό (%) χλωριούχο νάτριο, δηλαδή αλάτι, περιέχουν οι πλάκες αυτές και αντί αυτού αναγράφεται μόνο το ποσοστό του νατρίου, όπως π.χ. 30% νάτριο.**

Για να βρούμε δε την πραγματική περιεκτικότητα των πλακών αυτών σε αλάτι, πρέπει να πολλαπλασιάσουμε τον αριθμό αυτό επί 2,5, δηλαδή έχουμε: $30 \times 2,5 = 75\%$ αλάτι.

Από το παραπάνω παράδειγμα προκύπτει ότι ο αριθμός 30% νάτριο, αποκρύπτει την πραγματική περιεκτικότητα των πλακών σε αλάτι, γιατί το νάτριο είναι μόνο το ένα από τα δύο χημικά στοιχεία που περιέχει το μόριο του αλατιού, που είναι: χλωριούχο νάτριο.

- **Η σύσταση των πλακών, δηλαδή η σκληρότητά τους, πρέπει να εξετάζεται με προσοχή, γιατί όταν δίνουμε στα ζώα πολύ σκληρές πλάκες (πετρωμένες), αυτά δεν μπορούν να γλείφουν αρκετά γραμμάρια ημερησίως**

(10 έως 30 για τα γιδοπρόβατα), που χρειάζονται σε μερικές περιπτώσεις για να καλύπτουν τις ανάγκες τους στα παραπάνω στοιχεία.

Αυτό φυσικά γίνεται αδύνατο στις αλατόπετρες που περιέχουν μεγάλο ποσοστό αλατιού, και είναι πετρωμένες. **Γι' αυτό και συμπληρώνουν τις ανάγκες των ζώων μόνο στο κοινό αλάτι.**

Στο εμπόριο προσφέρονται και πλάκες μικρότερης σκληρότητας και όχι πετρωμένες (χρώματος καστανού) που φτιάχνονται με την προσθήκη και μικρής ποσότητας μελάσας.

Οι πλάκες αυτές περιέχουν 20 - 25% αλάτι και τα άλλα απαραίτητα στοιχεία σε επαρκείς για τα παραγωγικά ζώα αναλογίες, όπως τα έχουν και οι ισορροπιστές.

Τα γιδοπρόβατα συχνά γλείφουν με αυξημένη όρεξη τις πλάκες αυτές κατά τις πρώτες μέρες της χορήγησης. Η λαιμαργία όμως αυτή υποχωρεί πολύ γρήγορα, μόλις τα ζώα καλύψουν τις μεγάλες ελλείψεις τους που μπορεί να έχουν στα στοιχεία αυτά.

Οι πλάκες που φτιάχνονται με βάση τη μελάσσα (Φάρμα Μπλοκ) προσφέρουν στον κάθε κτηνοτρόφο, τα παρακάτω δυο μεγάλα πλεονεκτήματα:

- Καλύπτουν πλήρως τις ανάγκες των παραγωγικών και των νεαρών ζώων στα απαραίτητα μεταλλικά στοιχεία (που ως γνωστό μεταβάλλονται ανάλογα με τις αποδόσεις τους) και έτσι εξασφαλίζουν μεγαλύτερες αποδόσεις σε κρέας και γάλα στα κοπαδιάρικα γιδοπρόβατα βοσκής που μερικές φορές συμβαίνει να μην τους δίνεται φύραμα.
- Εξασφαλίζουν την υγεία των ζώων, προλαβαίνοντας την μυϊκή δυστροφία - πιάσιμο - των αμνοεριφίων, πολλές διάρροιες και διάφορες παραλύσεις που παρουσιάζονται συχνά στα νεαρά και τα ενήλικα ζώα από έλλειψη ιχνοστοιχείων και αλάτων φωσφορικού ασβεστίου.